

แบบฟอร์ม
กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอบางกล่ำ ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ
จังหวัดสงขลา

คำนำ

อำเภอบางกล่ำเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการเกษตร รวมถึงการส่งเสริมอาชีพเสริมและการเกษตรแบบผสมผสาน การจัดทำกรอบการพัฒนาฯ ในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน การยกระดับคุณภาพผลผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอบางกล่ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางแนวทาง และกลไกการขับเคลื่อนภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรในอำเภอบางกล่ำให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
สารบัญ	๓
สารบัญตาราง	๕
สารบัญภาพ	๗
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๘
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๑๐
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๑
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๑
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๒
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๙
๓.๑ ฤดูกาล	๑๙
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๙
๔. เส้นทางคมนาคม	๒๐
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๒๐
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๒๐
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๐
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๒๐
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๒๑
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๒
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๒๓
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๓
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๔
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๕
๑.๑ เกษตรกร	๒๕
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๖
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๖
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๘
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๙
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๑
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๑
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๒
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๓
 บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๔
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๔
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๒
บรรณานุกรม	๕๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๑๐
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๑
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๙
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๙
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๒๑
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๒๑
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๑
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๒๒
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๒
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๓
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๕
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๔
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๕
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๕
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๕
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๖
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๖
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๙
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๙
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๓๐
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๑
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๓๕
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๕
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๓
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๓
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๕
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๖
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๓๗
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๔๑
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๒
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๒
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอบางกล่ำ	๔๓
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๔
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๙
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๑
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๘
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๓
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๖
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๗
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๑

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

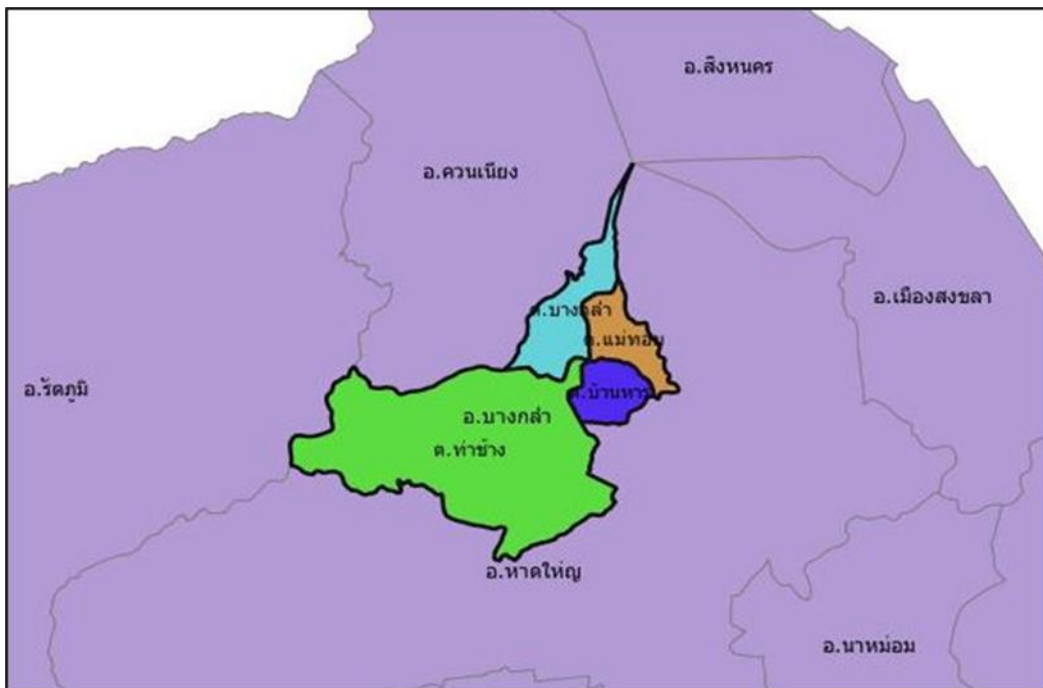
อำเภอบางกล่ำ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสงขลา มีระยะทางห่างจากจังหวัดสงขลาประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งอำเภอ ๑๕๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๙๓,๕๗๙ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอบางกล่ำ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ, ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่, ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง และทะเลสาบสงขลา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลคูเต่า, คลองแหและคลองอู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลควนลัง ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอบางกล่ำ
จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ,พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๒ เทศบาล ๒ อบต. ๔ ตำบล ๓๖ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ตำบลท่าช้าง	ตำบลบางกล้า	ตำบลบ้านหาร	ตำบลแม่ทอม
๑	บ้านเลียบ	บางกล้าบน	บ้านคู	หนองหิน
๒	ท่าช้าง	บางกล้ากลาง	ท่าหาด	แม่ทอมตก
๓	ห้วยหลอ	บางกล้าใต้	คดยาง	ห้วยนอนวัด
๔	ห้วยควน	บางหยี	บ้านหาร	แม่ทอมออก
๕	หนองขวน	ท่าเมรุ	เกาะไหล	นารังนกเหนือ
๖	คลองนกระทุง	ยวนยาง		นารังนกใต้
๗	โคกเมา	หนองม่วง		
๘	ท่าท่อน			
๙	ป่ายาง			
๑๐	ยางงาม			
๑๑	ท่าไทร			
๑๒	บ่อแพ			
๑๓	หนองจุด			
๑๔	เนินพิชัย			
๑๕	ดินลาน			
๑๖	ดินลานเหนือ			
๑๗	ควนเหนือ			
๑๘	ป่ายางใหม่			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
ท่าช้าง	๖๗,๒๔๓	-	๑	๑๘	๑๑,๙๔๐
บางกล้า	๑๕,๗๔๔	๑	-	๗	๑,๕๔๑
บ้านหาร	๔,๗๗๗	-	๑	๕	๑,๕๒๔
แม่ทอม	๘,๓๕๓.๖	๑	-	๖	๘๙๔
รวม	๙๖,๑๑๗.๖	๒	๒	๓๖	๑๔,๘๙๙

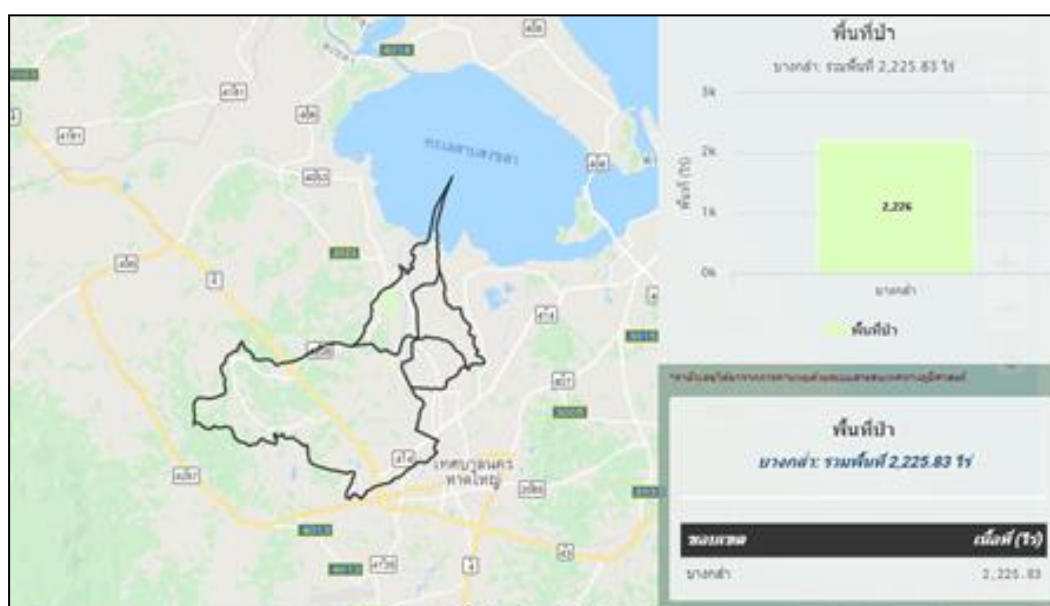
ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอบางกล้า มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบและเนินลาดชัน โดยทางทิศตะวันออกมีคลองอุตตะเกา คลองบางกล้า และคลอง ร.๑ ไหลผ่าน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ ดินเหมาะแก่การเพาะปลูก ส่วนทิศตะวันตกเป็นเนินลาดชันเหมาะแก่การเพาะปลูกอย่างพารา คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอบางกล้า

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

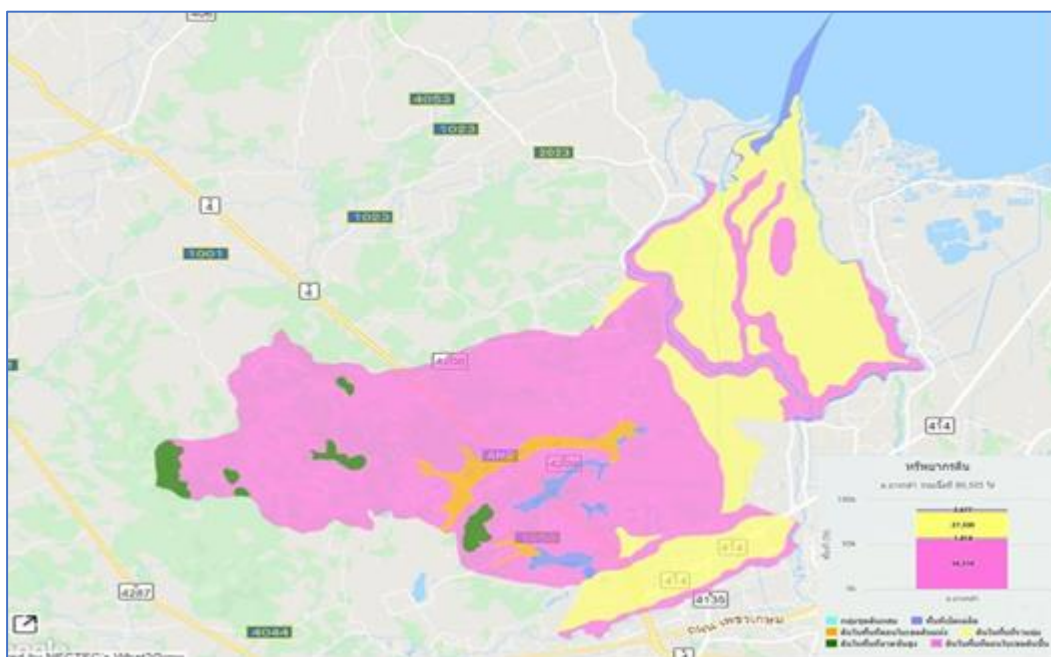
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ท่าช้าง	๖๓,๔๑๘.๑๐	๕๕๓.๙๖	๐.๘๗
บางกล้า	๑๒,๓๑๑.๗๐	๑,๔๓๒.๑๔	๑๑.๖๓
แม่ทอม	๘,๐๕๐.๓๓	๒๓๙.๗๓	๒.๙๘
บ้านหาร	๖,๗๒๒.๐๕	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๙๐,๕๐๒.๑๘	๒,๒๒๕.๘๓	๒.๔๖

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอบางกล่ำมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบและเนินลาดชัน มีระดับความลาดชันน้อยกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอบางกล่ำ

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอบางกล่ำ มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๑๒ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๓

ชุดดิน : ชุดดินบางกอก (BK) ชุดดินบางเลน (BL) ชุดดินบางแพ (Bph) ชุดดินชะเชิงเทรา (Cc) ชุดดินสมุทรปราการ (Sm) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดก้ำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปี อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมาก ๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปลอยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

(๒) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำ กว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้น ดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำ ที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๐

ชุดดิน : ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi) ชุดดินมูโนะ (Mu) และ ชุดดินองครักษ์ (Ok)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดตื้นที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินเป็นกรดรุนแรงมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดตื้นภายในความลึก ๕๐ ซม.จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยากคุณภาพน้ำเป็นกรดรุนแรงมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหวานให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปลอยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ ๓๕-๔๕ วันพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

(๒) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คุ้มน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร หรือถึงชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคุ้มน้ำหว่านวัสดุปูนบนสันร่องและร่องคุ้มน้ำ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๗ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการเพิ่มขึ้นหว่านด้วยวัสดุปูน ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูกเพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดินและควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ชุดดิน : ชุดดินบุญทริก (Bt) ชุดดินสายบุรี (Bu) ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินโคกเคียน (Ko) และชุดดินหล่มเก่า (Lk) ชุดดินสุไหงปาตี (Pi) ชุดดินปากคม (Pkm) ชุดดินร้อยเอ็ด (Re) ชุดดินเรณู (Rn) ชุดดินสงขลา (Sng) และชุดดินวิสัย (Vi)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ มีชั้นแน่นที่ปลายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายที่มีชั้นดานภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกข้าว ไกล่ปลดตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่าน โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้ง ที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว ทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

(๒) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คุ้มน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดานแข็ง มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๖

ชุดดิน : ชุดดินบางนารา (Ba) ชุดดินเชียงราย (Cr) ชุดดินสุไหงโกลก (Gk) ชุดดินเกล่ง (Kl) ชุดดินคลองขุด (Kut) ชุดดินมโนรมย์ (Mn) ชุดดินนครพนม (Nn) ชุดดินปากท่อ (Pth) ชุดดินพะวง (Paw) ชุดดินพัทลุง (Ptl) ชุดดินสงขลา (Stu) ชุดดินท่าศาลา (Tsl) และชุดดินวังตง (Wat)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้น ที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมากใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าวโดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

(๒) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คุ้มน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลง ปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุมเพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๕

ชุดดิน : ชุดดินชุมพร (Cp) ชุดดินหาดใหญ่ (Hy) ชุดดินคลองซาก (Kc) ชุดดินเขาขาด (Kkt) ชุดดินหนองคล้า (Nok) ชุดดินท่าฉาง (Tac) และชุดดินยะลา (Ya)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เป็นดินต้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมากความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นใต้ผิวดิน

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้น หรือขุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียงมาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝก เฉพาะต้นใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

(๒) ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๔

ชุดดิน : ชุดดินฉลอง (Chl) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) ชุดดินควนกาหลง (Kkl) ชุดดินคลองท่อม (Km) ชุดดินคลองนกระทุง (Knk) ชุดดินละหาน (Lh) ชุดดินนาท่าม (Ntm) และชุดดินท่าแซะ (Te)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

ปัญหา : การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานานๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูง อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลุกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเช่น ทำขั้นบันได คันดิน ปลุกพืชคลุมดิน ปลุกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้ว หรือทำฐานหญ้า แฝกเฉพาะต้นในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

(๒) ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชหมุนเวียน หรือปลุกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๑๔

ชุดดิน : ชุดดินปัตตานี (Pti) ชุดดินระแงะ (Ra) และชุดดินตันไทร (Ts)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางและมีชั้นดินเลนที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนปฏิบัติการเป็นกรดจัดมากและดินล่างมีปฏิกริยาเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินเลนที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมากขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลุกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ถดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซังปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่อ อายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือ ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

(๒) ปลุกพืชผักหรือผลไม้ ยกทรงกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกทรง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำหว่านวัสดุปูนบนสันร่องและร่องคูน้ำ ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดิน

เกิดการเพิ่มขึ้นหว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างและควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ชุดดิน : ชุดดินน้ำกระจาย (Ni) ชุดดินสันทราย (Sai) และชุดดินสีทน (St)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายลึกลงมากเกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ปฏิกริยาดินเป็นกรด การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินเป็นทรายจัด มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำในช่วงฝนทิ้ง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกข้าว ไกล่กลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสดรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่อ อายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

(๒) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๓๒

ชุดดิน : ชุดดินลำแก่น (Lam) ชุดดินรือเสาะ (Ro) และชุดดินตาขุน (Tkn)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ชั้ บั่ น ไค คั้นดิน ทำแนวรั้ว หลุมแฝกหรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

(๒) ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วยปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหลุมแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๐) กลุ่มชุดดินที่ ๕๐

ชุดดิน : ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) และ ชุดดินสวี (Sw)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนลึกปานกลางถึงเศษหิน ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ขึ้นบันได คันดิน ทำแนวรั้ว หลุมแฝกหรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

(๒) ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพราง ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหลุมแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๑) กลุ่มชุดดินที่ ๖๐

ชุดดิน : ดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd : Alluvial Complex, well drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

(๑) ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ปลูกพืช คลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหลุมแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

(๒) ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพราง ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชหมุนเวียน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

แบ่งฤดูกาลออกได้เป็น ๒ ฤดู

๓.๑.๑ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมกราคม เป็นระยะเวลา ๙ เดือน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ระยะ โดยอาศัยการพิจารณาจากกระแสลมประจำฤดูท้องถิ่น

๑) ระยะแรก จากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันตก (ทะเลอันดามัน) ส่วนมากฝนตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ปริมาณและการกระจายของฝนจะน้อยกว่าช่วงมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

๒) ระยะสอง จากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันออก (อ่าวไทย) ฝนจะตกชุกหนาแน่น

๓.๑.๒ ฤดูแล้ง เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างระหว่างฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน	←	→			←							→
ฤดูฝน												
ฤดูหนาว		←			→							

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๒,๔๓๙.๙๐	๒๐๓.๓๐	๑๗๑	พฤศจิกายน	๓๑.๘๗	๒๕.๒๗	๒๘.๐๒
๒๕๖๕	๒,๙๘๙.๐๐	๒๔๙.๑๐	๑๙๗	ตุลาคมและพฤศจิกายน	๓๑.๖๖	๒๕.๒๗	๒๘.๐๓
๒๕๖๖	๒,๓๒๕.๕๐	๑๙๓.๘๐	๑๗๐	พฤศจิกายน	๓๑.๖๖	๒๕.๔๐	๒๘.๔๕
๒๕๖๗	๒,๔๗๑.๖๐	๒๐๖.๐๐	๑๔๘	ธันวาคม	๓๑.๖๖	๒๕.๒๗	๒๙.๐๐
๒๕๖๘	๒,๘๓๙.๐๐	๒๓๖.๖๐	๑๗๙	ตุลาคมและพฤศจิกายน	๓๒.๑๐	๒๕.๒๗	๒๘.๒๖

ที่มา : ส่วนสารสนเทศอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันออก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

อำเภอบางกล่ำมีคลองชลประทานขนาดใหญ่ (คลอง ร.๑) ผ่านพื้นที่ตำบลหมู่ ๑,๒,๑๓,๑๕ ทำซ้ำ หมู่ ๑,๒,๔,๕ บางกล่ำ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ด้านการเกษตร

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูละบาย น้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำ สูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำ เก็บกัก (ล้าน ลบ. ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
๑	ประตูละบายน้ำบางหยี ตำบลบางกล่ำ อำเภอ บางกล่ำ	ตำบลบาง กล่ำ	๐.๑๒	-	๕๐๐

ที่มา : <https://app.rid.go.th/reservoir/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณ น้ำ (ล้าน ลบ. ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่าง เก็บ น้ำ	ท่อ ระบาย น้ำ	ฝาย	ระบบ ส่งน้ำ	สถานี สูบน้ำ	รวม		
๑	ท่าช้าง	-	๑	-	-	๑	๒	-	-
๒	บางกล่ำ	๑	-	-	๑	-	๒	๐.๐๓๘	๑,๘๐๐
๓	บ้านหาร	-	-	-	-	๒	๒	-	-
๔	แม่ทอม	-	-	-	-	๑	๑	-	-

ที่มา : <http://dsit.rid.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	ท่าช้าง	๓	๓	๓	๓
๒	บางกล่ำ	๔	๔	๔	๔
๓	บ้านหาร	๗	๗	๗	๗
๔	แม่ทอม	๓	๓	๓	๓

ที่มา : https://www.ddd.go.th/web_water/index.html, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค – บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ท่าช้าง	-	๒๐	๒๐
๒	บางกล้า	๑๓	๑๖	๒๙
๓	บ้านหาร	-	๙	๙
๔	แม่ทอม	๒	๔	๖

ที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/index.php>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒,๑๗๒.๓๘	๒.๔๑
พืชไร่	-	-
ไม้ยืนต้น	๕๒,๖๕๕.๘๙	๕๘.๓
ไม้ผล	๑,๒๘๗.๒๗	๑.๔๓
พืชสวน	๒๓๕.๒๕	๐.๒๖
พื้นที่นา	๑๒,๐๓๘.๕๐	๑๓.๓๓
พืชน้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๔๖.๕๒	๐.๑๖
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๘๖.๕๔	๐.๑
พื้นที่ลุ่ม	๙๘๙.๓๘	๑.๑
พื้นที่น้ำ	๒,๕๕๙.๘๔	๒.๘๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๒,๖๖๗.๙๒	๑๔.๐๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๕,๔๘๒.๕๓	๖.๐๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ,พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ท่าช้าง	๑,๒๘๔	๑,๘๖๓	-	๒๘	๓๕๐	๑๒๑,๑๔๙	๖,๘๓๑	๓๔๕	๑๓
บางกล้า	๒๙๓	๔๔๙	-	๔๒	-	๙,๖๕๐	๓๕๗	๑๗	๑
บ้านหาร	๒๐๔	๓๑๗	-	๓๘	-	๗,๐๖๓	๖๐๘	๒๔	-
แม่ทอม	๓๒๘	๖๔๕	-	-	-	๖,๖๒๓	๑,๒๑๗	๗๙	๑๑
รวมทั้งหมด	๒,๑๐๙	๓,๒๗๔	-	๑๐๘	๓๕๐	๑๔๔,๔๘๕	๙,๐๑๓	๔๖๕	๒๕

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์-.....แห่ง คือ-.....
ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน-.....แห่ง คือ.....-.....
ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....-.....จำนวน คือ-
ชื่อฟาร์ม.....-.....ที่ตั้ง.....-.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
ท่าช้าง	๔๑	๐	๑	๑	๑๐๒	๐	๔๔๔
บางกล้า	๒๓	๐	๐	๐	๖๕	๐	๐
บ้านหาร	๒๓	๐	๐	๐	๔๓	๐	๓๑๒
แม่ทอม	๑๕	๐	๐	๐	๓๕	๐	๐
รวมทั้งหมด	๑๐๒	๐	๑	๑	๒๔๕	๐	๗๕๖

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

-ไม่มี-

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครัวเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ท่าช้าง	๙,๕๘๕	๑,๘๘๖	๑๐,๙๒๔	๑๑,๐๘๗	๒๒,๐๑๑
๒	บางกล้า	๑,๓๘๐	๖๙๔	๑,๙๓๖	๑,๘๗๘	๓,๘๑๔
๓	บ้านหาร	๑,๑๙๑	๔๐๖	๑,๙๓๔	๑,๙๙๓	๓,๙๒๗
๔	แม่ทอม	๗๗๑	๒๘๗	๑,๐๘๖	๑,๑๙๙	๒,๒๘๕
รวม		๑๒,๙๒๗	๓,๒๗๓	๑๕,๘๘๐	๑๖,๑๕๗	๓๒,๐๓๗

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๑๐๓.๐๐	๓๓.๔๐
๕๖ – ๖๕ ปี	๙๘๔.๐๐	๒๙.๘๐
๔๖ – ๕๕ ปี	๘๔๗.๐๐	๒๕.๖๕
๓๖ – ๔๕ ปี	๓๐๔.๐๐	๙.๒๑
๒๖ – ๓๕ ปี	๖๐.๐๐	๑.๘๒
๑๘ – ๒๕ ปี	๔.๐๐	๐.๑๒
รวม	๓,๓๐๒.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒,๖๗๘.๐๐	๘๑.๑๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๒๔.๐๐	๑๘.๙๐
รวม	๓,๒๗๒	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๒,๒๗๘.๐๐	๑๕,๖๙๓.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๗๐.๐๐	๘๒๖.๐๐
เช่า	๖๖.๐๐	๒๘๗.๐๐
รวม	๒,๓๑๔.๐๐	๑๖,๘๐๖.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

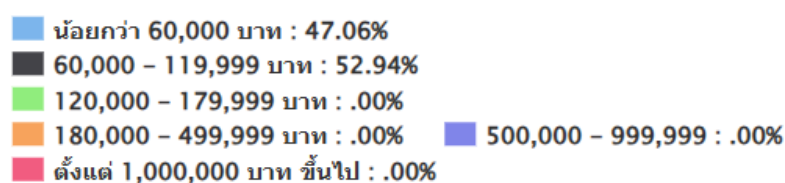
ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๒,๑๘๗.๐๐	๓๐.๐๐	๖๐.๐๐	๖๙.๐๐	๒,๒๓๖.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ. ๒๕๖๘

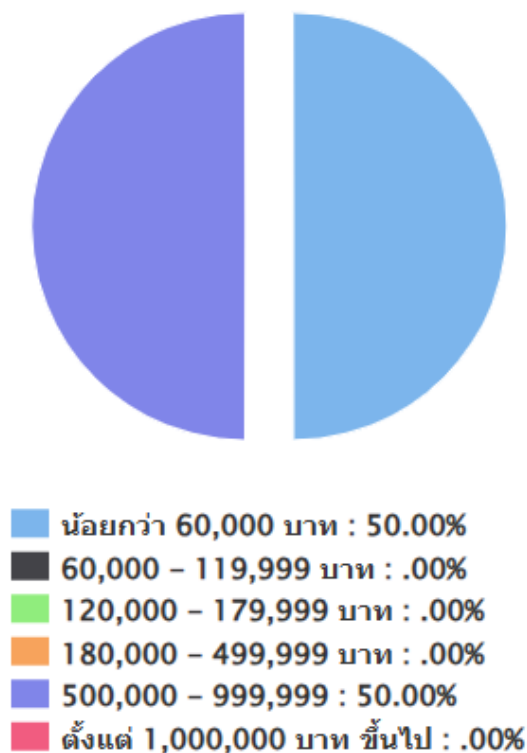
๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

อำเภอบางกล่ำมีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วงน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐๖ ร้อยลงมา ๖๐,๐๐๐ – ๑๑๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙๔ ตามลำดับ

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

มีรายได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับภาระหนี้สิน ซึ่งช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และ ๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

๔) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอบางกลำงนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งยังคงมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่คนรุ่นหลังยังคงสืบสาน รักษาต่อกันมา เช่น ประเพณีสงกรานต์ การทอดผ้าป่า การทอดกฐิน การตักบาตรในวันสำคัญ งานบุญเดือนสิบ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ฯ และอีกส่วนหนึ่งคือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม มีพิธีทางศาสนาที่สำคัญที่ยังคงปฏิบัติและยึดถือกัน เช่น งานเมาลิด ประเพณีเข้าสุนัต การทำพิธีฮัจญ์ การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ทั้ง ๒ ศาสนาต่างอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่มีปัญหาการแบ่งแยกศาสนาในพื้นที่

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

(๑) งานประเพณีเดือนสิบ (ชิงเปรต) เป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ จัดในวัดช้างคลอด และวัดโพรง ในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ จัดทำสำหรับคาวหวาน ไปวางเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว วางที่ร้านอาหารที่เรียกว่าร้านเปรต โดยสร้างไว้กลางวัดยกเสาสูงสี่เสา หรือเสาเดียว นิยมจัดทำร้านสองร้าน โดยที่ร้านสูงสำหรับคนหนุ่มสาวที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเสาเตี้ยสูงประมาณสะเอวสำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิงเพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสิญจน์วงล้อมไว้และต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์ทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วจะมีผู้ตระหงัให้สัญญาณบรรดาผู้เข้าร่วมทำบุญก็เข้าไปแย่งชิงของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนานซึ่งเรียกว่า ชิงเปรต

(๒) งานประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุกำหนดจัดงานในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ภายในงานมีการทำบุญตักบาตร การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ซึ่งมีผู้สูงอายุเข้าร่วมงานเป็นประจำทุกๆ ปี เพื่อแสดงออกถึงความกตัญญู และเป็นการสืบสานประเพณีต่อไป

(๓) งานประเพณีการเข้าสู่นัต ตามหลักการของศาสนาอิสลามอันเนื่องเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ความสะอาด การขลิบผิวหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชายหรือเรียกตามภาษาถิ่นว่า การเข้าสู่นัต โดยเด็กผู้ชายมุสลิมที่มีอายุ ระหว่าง ๒-๑๐ ปี ต้องเข้าสู่นัต

(๔) งานประเพณีการถือศีลอด เมื่อถึงเดือนรอมฎอน หรือเดือนที่เก้า ของปี ฮิจเราะห์ศักราช ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนจะต้องถือศีลอด นับเป็นเวลาหนึ่งเดือนเต็ม ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จะไม่ทานอาหาร ทานน้ำ หรือน้ำลายล่วงเข้าไปในลำคอ นับตั้งแต่ตะวันสางจนถึงตะวันตกขอบฟ้าจึงจะเริ่มรับประทานอาหารจะเริ่มรับประทานอาหาร เหตุผลที่ศาสนาอิสลามได้บัญญัติไว้เช่นนี้เพื่อให้ชาวมุสลิมรู้สำนึกถึงความอดอยากและความยากจนว่าในยามที่คนเราต้องอดอาหารนั้น จะมีความทุกข์ทรมานเพียงใดเพื่อจะเกิดจิตสำนึกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แล้วให้การช่วยเหลือบริจาคทาน(ซากัด) แก่ผู้ยากไร้ เมื่อครบกำหนดหนึ่งเดือนจะเป็นการออกบวชหรือที่เรียกว่า วันฮารีรายอ เพื่อเฉลิมฉลองการกลับมาสู่การดำเนินชีวิตตามปกติของมวลมุสลิมทั่วโลก และวันนับบัตัญญัติทางศาสนาให้บริจาคแก่บุคคล ๘ ประเภท เช่น คนยากจน คนอนาถา คนพิการฯ รวมทั้งร่วมกันบริจาคเพื่อสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์

(๕) งานประเพณีวันตรุษจีน เป็นขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ เป็นวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของชาวจีนในจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เทศกาลนี้เริ่มต้นในวันที่ ๑ เดือน ๑ ของปีตามจันทรคติ ในวันตรุษจีนจะมีการเฉลิมฉลองทั่วโลกโดยเฉพาะชุมชนเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ และตรุษจีนถือเป็นวันหยุดที่สำคัญมากช่วงหนึ่งของชาวจีน และยังแผ่อิทธิพลไปถึงการฉลองปีใหม่ของชนชาติที่อยู่รายรอบ เช่น ญีปุ่น เกาหลี เมียนมา มังโกลเลีย เวียดนาม ทิเบต เนปาล และภูฏาน สำหรับชาวจีนที่อาศัยอยู่ต่างถิ่นกันก็จะมีประเพณีเฉลิมฉลองต่างกันไป ในประเทศไทยชาวไทยเชื้อสายจีนจะถือประเพณีปฏิบัติอยู่ ๓ วัน คือวันจ่าย วันไหว้ และวันเที่ยว

(๖) งานประเพณีแข่งเรือยาวบางกล่ำ เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน เนื่องจากในอดีตพื้นที่ตำบลบางกล่ำ และตำบลแม่ทอม เป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองออกสู่ทะเลสาบหลายสาย เช่น คลองบางกล่ำ คลองท่าเมรุ คลองคูเต่า ประชาชนในพื้นที่แถบนี้จะใช้เรือเป็นพาหนะในการติดต่อไปมาหาสู่ และใช้ขนส่งผลผลิต จึงได้มีการจัดการแข่งเรือยาวขึ้น ซึ่งจะจัดบริเวณท่าน้ำวัดบางหยี หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา โดยระยะแรกจะทำหลังจากวันออกพรรษา ซึ่งเป็นฤดูฝน มีน้ำหลาก ชาวบ้านที่อาศัยในแถบสายน้ำบางกล่ำ – แหลมโพธิ์ จะแข่งเรือยาวขึ้นในวันทอดกฐิน เนื่องจากวันดังกล่าวมีประชาชนมาร่วมทำบุญเป็นจำนวนมาก เรือของพุทธศาสนิกชนที่เดินทางมาทอดกฐิน ก็จะเข้าร่วมแข่งขันจนเกิดเป็นประเพณีแข่งเรือยาวขึ้น ต่อมาได้มีการแข่งขันกันระหว่างหมู่บ้าน ขยายออกไปในอำเภอใกล้เคียง และได้มีการจัดการแข่งขันขึ้นเป็นประจำทุกปี จนกลายเป็นประเพณีแข่งเรือยาวประจำปี ปัจจุบันการแข่งขันเรือยาว จะกำหนดแข่งขันเป็นประจำทุกปี โดยแบ่งการแข่งขันออกเป็น ๓ ประเภท คือ ประเภท ๗ ฝีพาย ๙ ฝีพาย และ ๑๒ ฝีพาย และได้เปลี่ยนจากการแข่งขันจากวันทอดกฐิน มาเป็นในวันเสาร์แรกของเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ท่าช้าง	๔	๗๙	๘	๑๒๓	๑	๑๕	๑๐	๑๓๐	๕	๑,๐๑	-	-
บางกล้า	๓	๕๐	-	-	๑	๑๗	๓	๔๔	๑	๒,๑๐	-	-
บ้านหาร	-	-	๑	๒๔	-	-	๓	๗๖	-	-	-	-
แม่ทอม	๒	๒๓	-	-	๑	๓๒	๖	๗๔	-	-	-	-
รวม	๙	๑๕๒	๙	๑๔๗	๓	๖๔	๒๒	๓๒๔	๖	๓,๑๑	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๐๔
เครื่องดื่ม	๓๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๐๘
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๐๙
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๖๙
รวม	๕๒๖

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางกล้า ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
๑. วิสาหกิจชุมชนศูนย์สาธิตการตลาดบ้านป่ายาง	๙	ท่าช้าง	๓๒
๒. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนสงขลาเมืองผิงชันโรง	๒	บางกล้า	๖
๓. วิสาหกิจชุมชนคนรักสุขภาพตำบลแม่ทอม	๓	แม่ทอม	๑๐
๔. วิสาหกิจชุมชนคนหัวใจเพชรบ้านควนเหนือหมู่ที่ ๑๗	๑๗	ท่าช้าง	๑๔
๕. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นบางกล้า	๒	บางกล้า	๑๔
๖. วิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงบ้านห้วยหล่อ	๓	ท่าช้าง	๑๗
๗. วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมพัฒนาศิลปินพื้นบ้านอำเภอบางกล้า	๑๗	ท่าช้าง	๑๐

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
๘. วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวลุ่มน้ำคลองอุตะเถา	๓	แม่ทอม	๑๒
๙. วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นบ้านหาร ๙๙	๔	บ้านหาร	๘
๑๐. วิสาหกิจชุมชนฟาร์มทำช้างเกษตรอินทรีย์	๒	ท่าช้าง	๙
๑๑. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่บ้านเกาะไหล	๕	บ้านหาร	๕๗
๑๒. วิสาหกิจชุมชนจักสานเตยปาหนันตำบลแม่ทอม	๓	แม่ทอม	๑๘
๑๓. วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า	๓	แม่ทอม	๑๒
๑๔. วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงอูและอูยวนบางกล้า	๒	บางกล้า	๒๔
๑๕. วิสาหกิจชุมชนแม่ทองเกษตรอินทรีย์	๒	แม่ทอม	๑๑
๑๖. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวตาแดงบ้านเลียบ	๑	ท่าช้าง	๗
๑๗. วิสาหกิจชุมชนสวนป่านสุข	๕	แม่ทอม	๑๑
๑๘. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไม้แกะสลักบ้านบ่อแพ	๑๒	ท่าช้าง	๗
๑๙. วิสาหกิจชุมชนผลิตเครื่องแกงบ้านเลียบ	๑	ท่าช้าง	๑๓
๒๐. วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นยอดเด็ดห้วยหว้า	๑๘	ท่าช้าง	๗
๒๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวซ้อมมือบ้านเกาะไหล	๕	บ้านหาร	๑๑
๒๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยชีวภาพบ้านยางงาม	๑๐	ท่าช้าง	๑๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
๑. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่ที่ ๘ ตำบลท่าช้าง	๘	ท่าช้าง	๑๑
๒. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเครื่องแกงหมู่ที่ ๒ ตำบลท่าช้าง	๒	ท่าช้าง	๑๑
๓. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสตรีสหกรณ์บ้านป่ายาง	๙	ท่าช้าง	๑๓
๔. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะไหล	๕	บ้านหาร	๒๔
๕. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเลียบ	๑	ท่าช้าง	๑๒
๖. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควนสายเดียว	๓	ท่าช้าง	๑๙
๗. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่ที่ ๑๔ ตำบลท่าช้าง	๑๔	ท่าช้าง	๒๕
๘. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเครื่องแกงหนองขวนออก	๕	ท่าช้าง	๒๐
๙. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเครื่องแกงหนองขวนตก	๕	ท่าช้าง	๑๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร			
๑. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวอำเภอบางกล่ำ	๓	บางกล่ำ	๑๙
๒. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปุ๋ยชีวภาพบ้านยางงาม	๑๐	ท่าช้าง	๓๑
๓. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรข้าตาแดงหมู่ที่ ๔ ต.บางกล่ำ	๔	บางกล่ำ	๑๕
๔. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรข้าตาแดงหมู่ที่ ๑ ต.แม่ทอม	๑	แม่ทอม	๑๑
๕. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรข้าตาแดงหมู่ที่ ๑ ต.ท่าช้าง	๑	ท่าช้าง	๑๓
๖. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรฝักยักแครงตำบลแม่ทอม	๒	แม่ทอม	๑๒
๗. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรข้าตาแดงหมู่ที่ ๖ ต.บางกล่ำ	๖	บางกล่ำ	๑๖
๘. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผู้ผลิตทุเรียนคุณภาพ อำเภอบางกล่ำ	๔	ท่าช้าง	๒๒
๙. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเลี้ยงชันโรงและผึ้งโพรง บ้านป่ายาง	๙	ท่าช้าง	๑๓

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกร			
๑. โรงเรียนบ้านหนองม่วง	๑	แม่ทอม	๓๒
๒. โรงเรียนบางกล่ำวิทยา รัชมังคลาภิเษก	๑	บางกล่ำ	๑๗
๓. โรงเรียนบ้านคลองนกระทุง	๔	ท่าช้าง	๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์			
สหกรณ์การเกษตรบางกล่ำ จำกัด	๑	บางกล่ำ	๒,๑๐๐
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปายาง	๙	ท่าช้าง	๑๗๔
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านยางงาม	๑๐	ท่าช้าง	๓๑๗
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านแหลมยาง	๔	ท่าช้าง	๑๘๙
สหกรณ์กองทุนสวนยางยูงทอง	๓	ท่าช้าง	๒๐๘
สหกรณ์ผู้ผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์อำเภอบางกล่ำ	๑๐	ท่าช้าง	๑๒๒

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา ,พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
ท่าช้าง	๑	๓	-	๑	๑	๑	-	-	-
บางกล่ำ	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	-
บ้านหาร	-	๓	-	-	๑	๑	-	-	-
แม่ทอม	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๔	๒	๑	๔	๒	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ท่าช้าง	๑	๓	-	๗	๑๓	๑๘	๓	๑	-
บางกล้า	-	-	-	๑	๗	๗	๑	-	-
บ้านหาร	-	-	-	๐	๔	๕	-	-	-
แม่ทอม	-	-	-	๓	๔	๖	-	-	-
รวม	๑	๓	-	๑๑	๒๘	๓๖	๔	๑	-

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอบางกล้ามีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
ท่าช้าง	๔	เศรษฐกิจพอเพียง/ยางพารา
บางกล้า	๑	ไม้ผล
บ้านหาร	๑	เศรษฐกิจพอเพียง
แม่ทอม	๑	เศรษฐกิจพอเพียง
รวม	๗	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า, พ.ศ.๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางกล่ำ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น (ยางพารา)	๑๐	ท่าช้าง
๒	วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงองและึงยวนบางกล่ำ	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๑	บางกล่ำ
๓	ศพก.ตำบลแม่ทอม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๒	แม่ทอม
๔	สวนปิติ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชผัก	๖	แม่ทอม
๕	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลท่าช้าง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๑๐	ท่าช้าง
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลแม่ทอม	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน(ศจช.)	๑	แม่ทอม
๗	ศพก.ตำบลบางกล่ำ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	บางกล่ำ
๘	แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ ๑ ไร่ ๑ แสน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๑๗	ท่าช้าง
๙	สวนปันสุข	ศูนย์เรียนรู้มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร	๕	แม่ทอม
๑๐	ศูนย์ข้าวชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าวชุมชน	๕	บ้านหาร
๑๑	แปลงใหญ่ผักพื้นบ้านบ้านหาร	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	บ้านหาร
๑๒	สหกรณ์การเกษตรบางกล่ำ จำกัด	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๑	บางกล่ำ
๑๓	แปลงเกษตรกรต้นแบบทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๕	บางกล่ำ
๑๔	วิสาหกิจชุมชนผักยกแคร่เกษตรอินทรีย์ผู้สูงอายุตำบลบ้านหาร	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชผัก	๔	บ้านหาร
๑๕	สวนเจ้าอิท	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	ท่าช้าง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๗ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	ท่าช้าง	แปลงใหญ่ข้าตาแดงบ้านเลียบ	ข้าตาแดง	๓๑	๘๒.๒๕
		แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์ กองทุนสวนยางบ้านป่ายาง จำกัด	ยางพารา	๓๙	๓๖๓.๒๕
		แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์ กองทุนสวนยางบ้านยางงาม จำกัด	ยางพารา	๗๘	๗๒๐.๕๐
		แปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอบาง กล่ำ	ทุเรียน	๓๒	๘๔.๗๕
๒	บางกล่ำ	แปลงใหญ่ชั้นโรงบางกล่ำ	ชั้นโรง	๓๖	๑๑๙.๗๕
๓	บ้านหาร	แปลงใหญ่ผักพื้นบ้านบ้านหาร	ผัก	๓๖	๒๗.๕๐
		แปลงใหญ่ข้าวเกาะไหล	ข้าว	๕๙	๓๐๑.๕๐
๔	แม่ทอม	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ายางพารา

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

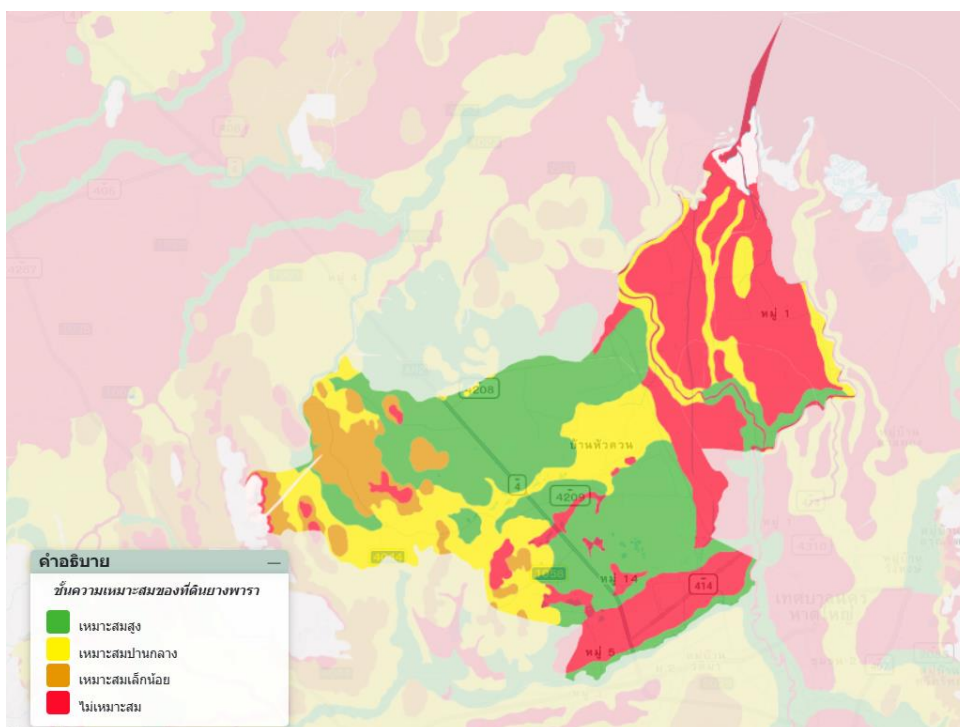
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบางกล่ำ	๓๒,๒๖๔.๐๖	๑๙,๐๙๕.๐๖	๗,๑๙๖.๔๕	๓๐,๒๗๘.๑๗	๘๘,๘๓๓.๗๔
ตำบลท่าช้าง	๒๙,๑๒๓.๗๐	๑๔,๔๕๐.๔๐	๗,๑๙๖.๔๕	๑๒,๐๐๑.๗๐	๖๒,๗๗๒.๒๕
ตำบลบางกล่ำ	๑,๓๖๘.๓๗	๒,๑๓๒.๖๑		๗,๗๘๘.๑๒	๑๑,๒๘๙.๑๐
ตำบลบ้านหาร	๑,๕๘๘.๒๐	๗๔๔.๔๙		๔,๓๘๙.๓๖	๖,๗๒๒.๐๕
ตำบลแม่ทอม	๑๘๓.๗๙	๑,๗๖๗.๕๖		๖,๐๙๘.๙๙	๘,๐๕๐.๓๔

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

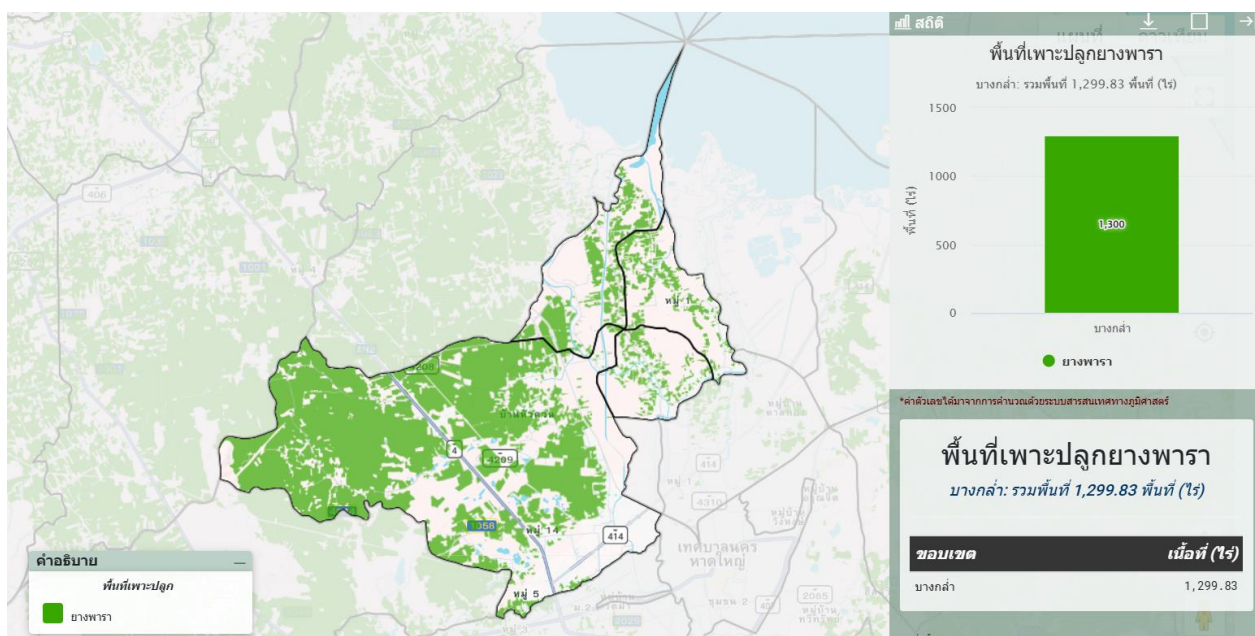
๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลท่าช้าง	๑,๖๒๘	๑๔,๖๐๕.๓๙	๑๔,๒๔๐.๘๖	๓,๙๘๗.๔๔	๐.๒๘
ตำบลบางกล้า	๔๒๑	๒,๗๑๑.๗๐	๒,๖๗๗.๓๘	๗๔๙.๖๗	๐.๒๘
ตำบลบ้านหาร	๑๘๗	๕๓๔.๖๖	๕๓๐.๑๙	๑๔๘.๔๕	๐.๒๘
ตำบลแม่ทอม	๑๗๙	๕๔๕.๗๗	๑๖๑.๗๙	๔๕.๓๐	๐.๒๘
รวม	๒,๔๑๕	๑๘,๓๙๗.๕๒	๑๗,๖๑๐.๒๒	๔,๙๓๐.๘๖	๐.๒๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล้า พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

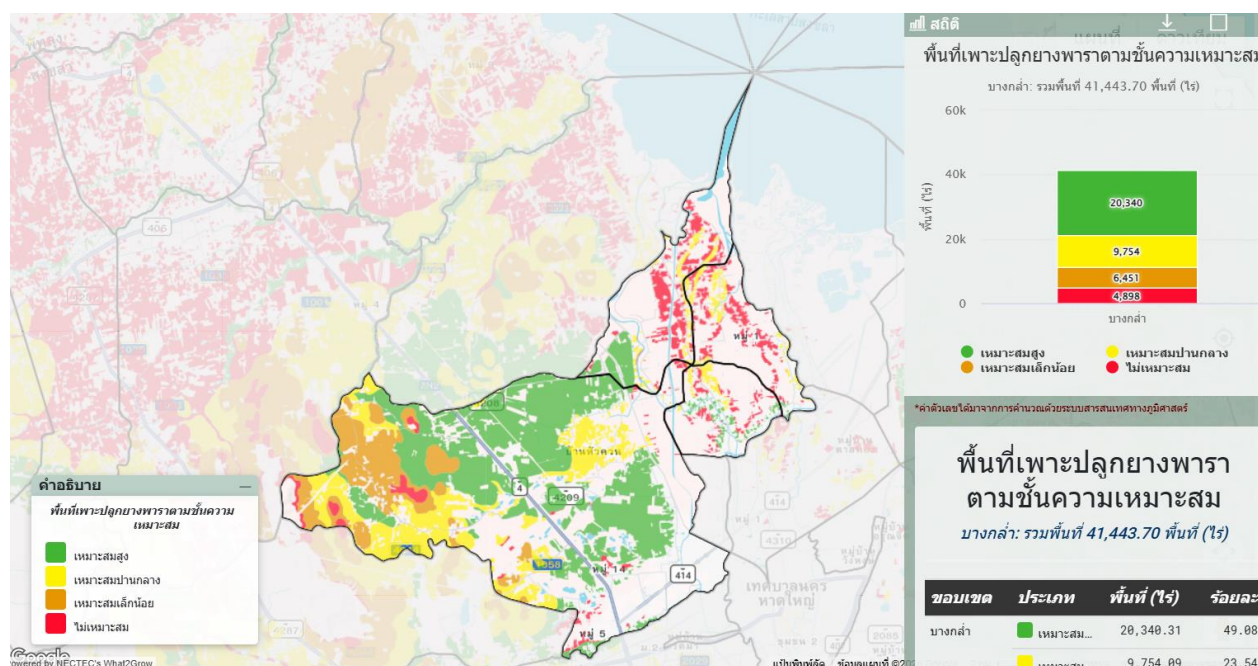
(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบางกล่ำ	๒๐,๓๔๐.๓๑	๙,๗๕๔.๐๙	๖,๔๕๐.๘๗	๔,๘๙๘.๔๒	๔๑,๔๔๓.๗๐
ตำบลท่าช้าง	๑๘,๙๓๐.๒๐	๘,๑๒๙.๕๔	๖,๔๕๐.๘๗	๑,๓๐๐.๙๑	๓๔,๘๑๑.๕๒
ตำบลบางกล่ำ	๙๙๓.๔๑	๖๕๐.๙๗	๖๕๐.๙๗	๑,๗๗๗.๕๘	๓,๑๒๑.๙๓
ตำบลบ้านหาร	๓๘๗.๑๐	๓๒๗.๗๗		๕๘๔.๙๖	๑,๒๙๙.๘๓
ตำบลแม่ทอม	๒๙.๖	๖๔๕.๘๒		๑,๒๓๔.๙๗	๑,๙๑๐.๓๘

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางกล่ำ

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ นิยมปลูกยางพาราพันธุ์ส่งเสริม ได้แก่ RRIM ๖๐๐, PR ๒๕๑ เป็นต้น ผลผลิตระยะแรกอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปีต่อมา โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย ๒๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

๒) การเตรียมดิน การเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูก จะต้องทำการไถพรวนดิน จำนวน ๒ ครั้ง และเก็บเศษไม้และวัชพืชออกจากพื้นที่ให้หมด จากนั้นจึงทำการไถพรวนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ดินมีความร่วนซุย และปักไม้ชะมบตามระยะปลูกตามที่กำหนดไว้ ขุดหลุมที่จะทำการปลูก มีขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร และตากหลุมไว้ ๑๐ ถึง ๑๕ วัน เพื่อให้เกิดการย่อยดินทุกชั้นและผสมปุ๋ยหินฟอสเฟต อัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุมใส่ลงไปในหลุมที่เตรียมไว้

๓) การปลูก ใช้เหล็กหรือไม้ปลายแหลมแทงลงไปหลุม ขนาดเกือบเท่าความยาวของรากแก้ว นำต้นตอตาลลงไปปลูกโดยให้แผ่นตาอยู่ในแนวเหนือหรือใต้ จากนั้นอัดดินให้แน่นเท่าที่จะทำได้ แล้วทำการกลบดินให้อยู่ในแนวระดับที่ดินอยู่บริเวณส่วนรอยต่อของรากกับลำต้น และหลังทำการปลูกเสร็จควรพูนดินบริเวณโคนต้นให้สูงขึ้นเล็กน้อย เพื่อป้องกันน้ำขังคลุมโคนต้นด้วยเศษฟางข้าวหรือวัสดุอื่นๆ เท่าที่จะหาได้

๔) ระบบการให้น้ำ อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ในกรณีที่ฝนไม่ตก ติดต่อกันหลายวันหลังจากปลูกไปแล้ว ควรใช้น้ำรดต้นไม้ด้วย ด้วยอัตราประมาณ ๕ ลิตรต่อต้น หรือตามความเหมาะสม

๕) การดูแลรักษา การปลูกซ่อม การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลง เป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ต้นตอตาลติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย

การตัดแต่งกิ่งยางพารา วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการตัดแต่งกิ่งยางพาราก็คือเพื่อต้องการให้ยางมีการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ได้รับทรงที่เหมาะสม ทั้งลำต้นและบริเวณทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นกลมตรงไม่มีปุ่มปม ทำให้ง่ายต่อการกรีดและเพิ่มพื้นที่การกรีดให้สูงขึ้น ส่วนการตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่มไปให้บางลง การตัดทอนทอนลมมีน้อย และยังช่วยแก้ ปัญหาเกี่ยวกับการเกิดโรคต่างๆ เช่น โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู เป็นต้น

๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะใช้ปุ๋ยเคมีบำรุงรักษาสวนยางตามจำนวนและปริมาณที่กำหนด แต่การใช้ปุ๋ยเคมีในระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้เกิดผลกระทบต่อต้นยาง สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ได้รณรงค์ให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพไว้ใช้เองในสวนยางและจำหน่ายแก่ผู้สนใจทั่วไป

๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีระบบการกรีดยางพารา โดยนิยมเปิดกรีด ๑ ใน ๓ ของต้น ระบบการกรีด ๓ วัน เว้น ๑ วัน เกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่อง โรคหน้ำยาง และการบำรุงรักษาหน้ำยางเกษตรกรบางรายใช้สารเคมีเร่งปริมาณน้ำยาง เพื่อต้องการเพิ่มปริมาณน้ำยางให้มากขึ้น เกษตรกรส่วนมากนิยมจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบน้ำยางสด เนื่องจากจำหน่ายได้สะดวก ทำให้เกษตรกรมีเวลาว่างในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้มากขึ้น มีการรวมกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งกลุ่มรับซื้อน้ำยางสดในพื้นที่ เพื่อส่งต่อบริษัท มีการจัดทำยางแผ่นคุณภาพกันน้อย ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๒๘๐ กก./ไร่/ปี ราคาจำหน่าย ประมาณ ๔๕ - ๕๐ บาท ตามกลไกตลาด

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อกรีดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านล้นร่องน้ำยาง และไหลลงถ้วยรองรับน้ำยางในที่สุด ภายหลังจากกรีดยางไปแล้วประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็ จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่ง ผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกรีดยาง จะถือถังหิ้วหรือหาบปีปไปเก็บน้ำ ยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือปีปที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออก จากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำไว้บนห่วงลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลง ไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมารวบรวม แล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาด ใหญ่ ปัจจุบันในบางท้องที่จะมีพ่อค้ามารับซื้อน้ำยางสด ๆ เลย ขั้นตอนการซื้อขายจะคิดจากน้ำหนักของน้ำยางสด ทั้งหมด และหาความเข้มข้นของน้ำยางโดยจะมีเครื่องมือวัดที่เรียกว่าวัดค่าออกมาแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นน้ำหนักยางแห้ง ตีราคาออกมาเป็นกิโลกรัม ซื้อขายในราคาเท่ากับราคารายวันของตลาดในแต่ละวัน

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โรคที่สำคัญได้แก่ โรคราขาว ลักษณะอาการ เส้นใยของเชื้อราจะเป็นสีขาว แตกกิ่งก้านแผ่ปกคลุมทั่วผิวยาง เส้นใยที่อายุมากจะกลมมนและกลายเป็นสีเหลืองซีด หรือแดงซีด เนื้อไม้ในระยะแรกจะแข็งกระด้างเป็นสีน้ำตาลซีด ในระยะที่เป็นโรครุนแรงจะเป็นสีครีม ถ้าอยู่ในที่ชื้นแฉะจะเน่า และดอกเห็ดมีลักษณะเป็นแผ่นครึ่งวงกลม แผ่นเดี่ยวหรือซ้อนกันหลายแผ่นเป็นชั้น ๆ เกาะติดกับโคนต้นหรือ รากเหมือนหิ้ง ผิวด้านบนของดอกเห็ดเป็นสีเหลืองส้ม เป็นวงสลับสีอ่อนแก่ ขอบดอกเป็นสีขาว ด้านล่างเป็นสีส้ม แดงและเป็นรูเล็ก ๆ ถ้ามีต้นตายหรือเป็นโรครุนแรง คือมีอาการใบเหลืองทั้งต้นแล้วควรขุดรากถอนโคนและเผาทำลายเสีย แล้วป้องกันและรักษาต้นข้างเคียงไม่ให้เป็นโรค โดยใช้สารเคมี ซึ่งการป้องกันและรักษาโรครากให้ ได้ผลจะต้องทำควบคู่กันไป ทั้งด้านเขตกรรมและการใช้สารเคมี คือ ปลูกยางในพื้นที่ปลอดโรค ควรเตรียมพื้นที่ปลูก ยางให้ปลอดโรค โดยการขุดทำลายตออย่างเก่า เพื่อกำจัดแหล่งโรค หลังเตรียมดินควรปลูกพืชคลุมเพื่อปรับสภาพดิน ให้เหมาะกับการเจริญเติบโตของพืชและจุลินทรีย์บางชนิดที่เป็นพืช กับเชื้อราสาเหตุของโรค ในพื้นที่ที่เป็นโรคราก อย่างรุนแรง ควรปลูกพืชอื่นอย่างน้อย ๑-๒ ปี เพื่อลดการระบาดของโรค และพืชที่ปลูกไม่ควรเป็นพืชอาศัยของโรค รากขาว ขุดคูล้อมหรือกั้นระหว่างต้นเป็นโรคกับต้นไม่เป็นโรค เพื่อป้องกันการสัมผัสกันของราก ใช้สารเคมีโรคราก ขาว- กำมะถันผง อัตรา ๑๕๐ กรัม/ต้น ใส่ในหลุมก่อนปลูกยาง เพื่อลด pH ของดินทำให้ไม่เหมาะต่อการเจริญของ เชื้อราสาเหตุ

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางกล่ำ มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา	←-----→ ▽				←-----→ △							

สัญลักษณ์

←-----→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๘

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	ยางพารา ยังไม่เปิดกรีด	ยางพารา เปิดกรีดแล้ว	ยางพารา ยังไม่เปิดกรีด	ยางพารา เปิดกรีดแล้ว		
๑. ค่าต้นพันธุ์ ยางพารา	-	-	๑,๒๐๐	๐		
๒. ค่าปุ๋ย	-	-	๒,๔๔๐	๒,๔๔๐		
๓. ค่ากำจัดวัชพืช (๒ ครั้ง)	-	-	๖๐๐	๖๐๐		
๔. ค่าไถเตรียมดิน	-	-	๘๐๐	๐		
๕. ค่าแรงปลูก	-	-	๐	๐		
๖. ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	-	๐	๒๐๐		
๗. ค่ามัดกรีดยาง	-	-	๐	๓๐๐		
๘. ค่าน้ำมันตัดหญ้า	-	-	๐	๑,๐๐๐		
๙. ค่าอุปกรณ์เก็บน้ำ ยาง	-	-	๐	๑,๕๐๐		
๑๐. ค่าแรงกรีดยางและ เก็บน้ำยาง	-	-	๐	๐		
รวม	-	-	๕,๐๔๐	๖,๐๔๐		

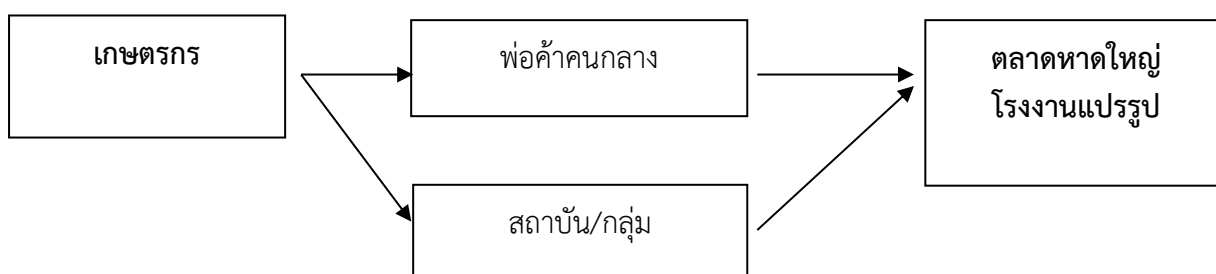
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, ๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอบางกล่ำ)

ผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่จะมาจากยางพารา จำพวกน้ำยางสด จะมีพ่อค้ามารับซื้อในหมู่บ้าน บางหมู่บ้านเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรในการรับซื้อน้ำยางสด ผลผลิตที่มาจากไม้ผล พืชไร่ พืชผัก จะมีพ่อค้าคนกลางรวบรวม บางส่วนเกษตรกรนำไปขายส่ง และขายปลีกตามตลาดหมู่บ้าน และอำเภอบางกล่ำ ราคาถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ขาดตลาดกลางในการรวบรวมผลผลิตในท้องถิ่น และระบบการตกลงราคา

Flow chart แสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอบางกล่ำ

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอบางกล่ำ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบางกล่ำ มีโรงงาน ๖ แห่ง และสหกรณ์กองทุนสวนยาง ๔ แห่ง รวม ๑๐ แห่ง
มีแหล่งรับซื้อ รวม ๔ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๗ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงานรับซื้อ รวม ๖ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบล ท่าช้าง จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๒,๔๑๕ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๓	ท่าช้าง	ไม่ย่นต้น	ยางพารา
๒	๙	ท่าช้าง	ไม่ย่นต้น	ยางพารา
๓	๑๐	ท่าช้าง	เกษตรผสมผสาน	การลดต้นทุน (การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน)
๔	๑๐	ท่าช้าง	เกษตรผสมผสาน	การลดต้นทุน (การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน)

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	๑. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางกล่ำ (ศพก.หลัก)
แปลงใหญ่	๒	๑. แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปายางจำกัด ๒. แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านยางงาม จำกัด
วิสาหกิจชุมชน	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	-

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอบางกล่ำ

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	- พื้นที่ปลูกยางพาราจำนวนมาก - เป็นพืชหลัก - พึ่งพาธรรมชาติ	- มีจุดรับซื้อกระจายทั่วพื้นที่	- มีโรงงานในพื้นที่รองรับผลผลิต
	ปัญหา Pain point	- ข้อจำกัดด้านสภาพอากาศ (ฝนตกต่อเนื่อง) - ผลผลิตต่อไร่ไม่สม่ำเสมอ - ต้นทุนการผลิตสูง	- การแข่งขันด้านราคาระหว่างจุดรับซื้อ	- ราคาขึ้นกับตลาดโลก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ใช้แอปวิเคราะห์ดิน - แผนที่ GIS วางแผนผลิต	- ระบบประกาศราคารับซื้อออนไลน์ - รวมกลุ่มขาย/สหกรณ์	- App ติดตามราคาแบบ Real-time
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกรรายย่อย - ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรสูงวัย	- มีบทบาทกำหนดราคารับซื้อ	- กำหนดมาตรฐานคุณภาพ
	ปัญหา Pain point	- ขาดแคลนแรงงานกรีดยาง - รายได้ไม่แน่นอน	- เกษตรกรต่อรองราคายาก	- เกษตรกรเข้าถึงตลาดปลายทางโดยตรงไม่ได้
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ส่งเสริม Young Smart Farmer - บันทึกข้อมูลสวนผ่านมือถือ	- จัดตั้งกลุ่มหรือสหกรณ์	- ระบบ Traceability ตรวจสอบย้อนกลับ
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- ผลิตน้ำยางสด และยางก้อนถ้วย	- แปรรูปเป็นยางแผ่น/ยางแท่ง	- ผลิตเป็นยางรถยนต์ ถู่มือ ฯลฯ
	ปัญหา Pain point	- ความชื้นสูง / สิ่งปนเปื้อน - คุณภาพไม่สม่ำเสมอ	- ราคาแตกต่างกันตามคุณภาพ	- มูลค่าเพิ่มอยู่ที่โรงงาน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- รักษามาตรฐานความสะอาด - เครื่องวัด DRC แบบพกพา	- ระบบ QR Code คัดเกรดสินค้า	- ส่งเสริมการแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น ผลิตภัณฑ์ยางชุมชน

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	การลดต้นทุนการผลิตและการส่งเสริมเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีอาชีพหลักด้านการเกษตร โดยปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และไม้ผลต่าง ๆ ซึ่งพืชมีความจำเป็นต้องได้รับธาตุอาหารอย่างเหมาะสม ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง และพึ่งพาปุ๋ยเคมีเป็นหลัก ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างดิน ความอุดมสมบูรณ์ และต้นทุนการผลิตในระยะยาว การส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุในท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มศักยภาพการผลิต และสร้างความยั่งยืนให้ภาคการเกษตรในพื้นที่
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการลดต้นทุนการผลิตพืช ๒) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างถูกต้อง
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ๒) ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการประเมินก่อน-หลังอบรม ๓) ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกรสามารถผลิตและนำปุ๋ยอินทรีย์ไปใช้ในแปลงของตนเองได้ ๔) ต้นทุนค่าปุ๋ยลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	๑) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๒) สนับสนุนปัจจัยการผลิตสำหรับการจัดทำปุ๋ยอินทรีย์ ๓) ติดตามและประเมินผลการนำไปใช้
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ (หน่วยงานหลัก) สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๘๓,๑๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : งบประมาณภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกรได้รับการอบรม ๓๐ ราย ๒) มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต้นแบบในพื้นที่อย่างน้อย ๑ รุ่น ๓) รายงานผลการติดตามการนำไปใช้
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ๒) ดินมีคุณภาพดีขึ้นจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง ๓) เกิดการขยายผลการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในชุมชน ๔) เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนยางพาราอย่างยั่งยืน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันภาคการเกษตร และการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอบางกล่ำ มีการปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก แต่ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และความผันผวนของราคา จำเป็นต้องส่งเสริมการผลิตตามหลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการสวนอย่างมีประสิทธิภาพ และการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และยกระดับคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อลดต้นทุนการผลิตยางพาราไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ๒) เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ๓) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการจัดการสวนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย ๒) ต้นทุนการผลิตลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ๓) ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ๔) ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ตามคำแนะนำ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	๑) อบรมถ่ายทอดความรู้การจัดการสวนยางครบวงจร ๒) สนับสนุนการวิเคราะห์ดินและจัดทำคำแนะนำปุ๋ยรายแปลง ๓) จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ ๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ (หน่วยงานหลัก) สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร/แปลงใหญ่ยางพารา
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๑๕๐,๐๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : งบประมาณภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร

๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกรได้รับการอบรม ๕๐ ราย ๒) แปลงต้นแบบ ๕ แปลง ๓) รายงานผลการวิเคราะห์ดิน ๕๐ ตัวอย่าง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ๒) เกิดต้นแบบการจัดการสวนยางที่สามารถขยายผลได้ ๓) เกษตรกรมีความรู้และสามารถบริหารจัดการสวนยางได้อย่างยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันด้วยการจัดการสวนที่เหมาะสม
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยกระดับประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันภาคการเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน และการพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่เกษตรของอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกจากข้าวและยางพารามาเป็นปาล์มน้ำมันเพิ่มมากขึ้น การจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต การพัฒนาองค์ความรู้ ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการ และการป้องกันกำจัดโรคที่สำคัญ รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยงและสร้างรายได้ที่มั่นคงอย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถปฏิบัติการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้เสริมในสวนปาล์มน้ำมัน ๓) เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคสำคัญ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ๒) ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจากการประเมินก่อน-หลังอบรม ๓) ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกรสามารถผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ได้จริงในแปลง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	กิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพ - ถ่ายทอดความรู้/ฝึกปฏิบัติ ๓๐ ราย - สนับสนุนปัจจัยการผลิต กิจกรรมที่ ๒ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคที่สำคัญ - ถ่ายทอดความรู้/ฝึกปฏิบัติ ๓๐ ราย - สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๓๐ ราย
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ (หน่วยงานหลัก) สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๗๓๖,๙๐๐ บาท - กิจกรรมที่ ๑ จำนวน ๖๐๖,๖๐๐ บาท - กิจกรรมที่ ๒ จำนวน ๑๓๐,๓๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : งบประมาณภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกรได้รับการอบรม ๓๐ ราย ๒) มีการจัดทำแปลงสาธิต/ต้นแบบในพื้นที่ ๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตครบตามเป้าหมาย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรสามารถจัดการสวนปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) ผลผลิตและคุณภาพปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ๓) ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์อย่างเหมาะสม ๔) เกิดต้นแบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่สามารถขยายผลในพื้นที่ได้

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาคุณภาพและการตลาดส้มโอหอมแม่ทอม ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ท้องถิ่น
๓. แนวทางการพัฒนา	การยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร การพัฒนามาตรฐาน (GAP) และการเพิ่มช่องทางการตลาด
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่ ตำบลแม่ทอมมี “ส้มโอหอมแม่ทอม” ซึ่งเป็นพืชอัตลักษณ์และปรากฏอยู่ในคำขวัญของอำเภอบางกล่ำ ปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ปลูกจำนวน ๓๐ ราย พื้นที่ประมาณ ๒๕ ไร่ แต่แนวโน้มพื้นที่ปลูกลดลงจากการเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น อีกทั้งยังขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการแปลง การควบคุมโรคและแมลง และการพัฒนามาตรฐานสินค้า ทำให้ผลผลิตเสียหายและจำหน่ายได้ราคาต่ำ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการจัดการแปลง การขอรับรองมาตรฐาน GAP การจัดการศัตรูพืช และการพัฒนาช่องทางการตลาด จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพสินค้า เพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้สามารถผลิตส้มโอหอมแม่ทอมที่มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ๒) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชได้อย่างเหมาะสม ๓) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การขยายพันธุ์ส้มโอหอมแม่ทอม ๔) เพื่อเพิ่มมูลค่าและช่องทางการตลาด ทำให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้น
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ๒) ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจากการประเมินก่อน-หลังอบรม ๓) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่า ๑๐ รายยื่นขอรับรองมาตรฐาน GAP
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
๘. กิจกรรมหลัก	๑) อบรมการจัดการแปลงและการขอรับรองมาตรฐาน GAP ๒) อบรมการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ๓) สาธิตการขยายพันธุ์ส้มโอหอมแม่ทอม ๔) สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๕) ติดตามและให้คำแนะนำในแปลง
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทอม

๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๕๓,๓๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : งบประมาณภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกรได้รับการอบรม ๓๐ ราย ๒) มีการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตในพื้นที่ ๓) เกษตรกรได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรสามารถผลิตส้มโอหอมแม่ทอมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ๒) ลดความเสียหายจากโรคและแมลงศัตรูพืช ๓) เกิดการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ส้มโอหอมแม่ทอมเพิ่มขึ้น ๔) เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	- งบประมาณ ๘๓,๑๐๐ บาท - เกษตรกร ๓๐ ราย	- อบรมถ่ายทอดความรู้ - ฝึกปฏิบัติผลิตปุ๋ยอินทรีย์ - สนับสนุนปัจจัยการผลิต - ติดตามประเมินผล	- เกษตรกรผ่านการอบรม ๓๐ ราย - มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ - ต้นแบบอย่างน้อย ๑ รุ่น	- ต้นทุนค่าปุ๋ยลดลง $\geq ๕\%$ - เกษตรกรร้อยละ ๗๐ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในแปลง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น - เกิดการขยายผลในชุมชน - ระบบเกษตรเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	งบภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร	๒๕๖๙-๒๕๗๐
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนยางพาราอย่างยั่งยืน	- งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท - เกษตรกร ๕๐ ราย	- อบรมจัดการสวนยางครบวงจร - วิเคราะห์ดินรายแปลง - จัดทำแปลงต้นแบบ ๕ แปลง - ติดตามประเมินผล	- เกษตรกรอบรม ๕๐ ราย - วิเคราะห์ดิน ๕๐ ตัวอย่าง - แปลงต้นแบบ ๕ แปลง	- ต้นทุนลดลง $\geq ๕\%$ - ผลผลิตเพิ่มขึ้น $\geq ๕\%$	- รายได้สุทธิเพิ่มขึ้น - เกิดต้นแบบขยายผลระดับตำบล - การจัดการสวนยางยั่งยืน	งบภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร	๒๕๖๘-๒๕๖๙
โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันด้วยการจัดการสวนที่เหมาะสม	- งบประมาณ ๗๓๖,๙๐๐ บาท - เกษตรกร ๓๐ ราย	- ถ่ายทอดความรู้ ๒ กิจกรรมหลัก - ฝึกผลิต/ใช้ชีวภัณฑ์สนับสนุนปัจจัยการผลิต - จัดทำแปลงสาธิต	- เกษตรกรอบรม ๓๐ ราย - แปลงสาธิตต้นแบบ - สนับสนุนปัจจัยครบตามเป้า	- ร้อยละ ๗๐ ใช้ชีวภัณฑ์ได้จริง - ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น	- ลดการใช้สารเคมี - เพิ่มรายได้จากผลผลิตคุณภาพ - เกิดต้นแบบจัดการสวนปาล์มในพื้นที่	งบภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร	๒๕๖๘-๒๕๗๐
โครงการพัฒนาคุณภาพและการตลาดส้มโอหอมแม่ทอม	- งบประมาณ ๕๓,๓๐๐ บาท - เกษตรกร ๓๐ ราย	- อบรมจัดการแปลงและ GAP - อบรมโรคและแมลง - สาธิตขยายพันธุ์ - ติดตามแนะนำในแปลง	- เกษตรกรอบรม ๓๐ ราย - มีแปลงเรียนรู้/สาธิต - เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑๐ รายยื่นขอ GAP	- ผลผลิตคุณภาพเพิ่มขึ้น - ราคาจำหน่ายเพิ่มขึ้น ๑๐%	- ส้มโอหอมแม่ทอมมีชื่อเสียงมากขึ้น - รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น - อนุรักษ์พืชอัตลักษณ์ท้องถิ่น	งบภาครัฐ/งบส่งเสริมการเกษตร	๒๕๖๘-๒๕๗๐

บรรณานุกรม

เกษตรอำเภอบางกล่ำ. (๒๕๖๘). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางกล่ำ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘. สงขลา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางกล่ำ.

ที่ว่าการอำเภอบางกล่ำ. (๒๕๖๘). ข้อมูลพื้นฐานอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. สงขลา: ที่ว่าการอำเภอบางกล่ำ.

กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๖). ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรดิน. สืบค้นจาก <https://www.ddd.go.th>

กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัย. (๒๕๖๘). ปริมาณน้ำฝน. สืบค้นจาก <https://www.tmd.go.th/>

กรมพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๘). ข้อมูลสินค้า OTOP. สืบค้นจาก <https://otop.cdd.go.th/report>